

REPERTORIUM OP DE LENEN VAN DE HOFSTEDE ARKEL IN DE VIJFHEERENLANDEN, 1376-1648

door
J.C. Kort

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 39 (1984), 40 (1985) en 44 (1989),
een uitgave van de Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

Buiten het land van Arkel beschikte de heer van Arkel in de Vijfheerenlanden over een aantal lenen, dat geheel of ten dele waarschijnlijk van de hofstede Hagestein afkomstig was. Deze was later in handen van de heren van Egmond.¹ Deze verbinding lijkt te volgen uit vermeldingen van deze hofstede bij lenen van Vianen ca. 1390 te Everdingen, Hagestein, Lakerveld, Lexmond en Outena. Hier is deze verhouding slechts bewezen bij nr. 15, waarom wegens de spaarzaamheid der gegevens een reconstructie van Hagestein is nagelaten.

Noot:

1. C. Hoek, *Lenen van de hofstad te Haghensteijn*, in: 'Ons Voorgeslacht', jrg. 33, 1978, pp. 331-342.

AMEIDE

- 1. Twee viertels, zijnde 6 morgen, in het land van Ameide op de Weerd, (1600: zijnde onland, waarvan voor 2 morgen dijk van gemaakt is, 3 morgen 2 hont zandig land en 4 hont weiland vol slechte aarde en heermoes is), boven: Egbert Willemsz. met nr. 3 (1474: oost: Willem Engbertsz.), beneden: de kosterij van Tienhoven, waar de kerk op staat, (1474: west: Dirk van Ammerzoden).**

22-2-1415: Jacob Dirk Rugenz. bij overdracht door Egbert Willemsz. van der Weerd, LRK 56 fol. 115.

15-2-1474: Jan Knobbout Jan de bastaardsz. bij dode van Elisabeth, dochter van Dirk die Ruyge, zijn moeder, die aankwam van haar vader, LRK 118 c. Arkel fol. 20.

23-1-1477: Hendrik van Rijn Jansz. bij overdracht door Jan Knobbout, LRK 119 c. Arkel fol. 1v.

2-9-1484: Jan van Rijn bij dode van Hendrik, zijn vader, LRK 120 c. Sticht fol. 5.

28-4-1517: Mr. Evert van Coddenoord voor Hendrik van Rijn bij dode van Jan, diens vader, LRK 123 c. Sticht fol. 19v.

8-11-1529: Hulde van Hendrik van Rijn, LRK 123 c. Arkel fol. 19v.

2-10-1545: Pieter Antonsz. te Tienhoven bij overdracht door Hendrik van Rijn, LRK 126 c. Arkel fol. 49.

21-1-1576: Dirk Gijsbertsz. voor Heiltje Antonsdr., bij dode van Pieter Antonsz., haar broer, waarna overdracht aan Jan Gijsbertsz. van Eindhoven te Tienhoven, LRK 132 c. Sticht fol. 20-20bis.

12-8-1600: Jan Gijsbertsz. van Eindhoven, die blind is en wiens huis door onachtzaamheid van de burenen van Ameide verbrand is, krijgt ten eigen, LRK 299 fol. 11v-13.

- 2. 5 morgen land in het land van Ameide op Zevenhoven, zuid: eertijds Willem Gerardsz., noord: wijlen Arnout die Grote van der Nesse.**

13-8-1407: Lem Stulp zijn goed zoals van Arkel, LRK 56 in fine.

28-7-1414: Heinken Bindelmeer bij overdracht door Lambert Stulp, die hield van Jan van Arkel, LRK 54 fol. 118.

3. 3 morgen in het land van Ameide op de Weerd, oost: de leenman (14.: Hendrik Nikolaasz. met 3 morgen leen), west: een knaap, genaamd Jacob, (14.: Jacob Dirk Rugenz. met nr. 1).

...-13.: Egbert Willemsz. van der Weerd, beleend door Otto van Arkel, LRK 56 fol. 115.

...-14.: Egbert Willemsz. van der Weerd, LRK 56 fol. 115.

23-7-1418: Egbert Willemsz., LRK 59 (VIII) fol. 21.

BOEIKOP

4. Een halve hoeve in Boeikop, genaamd des Voeghes hoeve.

5-1-1421: Hak van Schelluinen Jansz. bij dode van Borre van Heemstede, zijn oom, LRK 62 fol. 185.

5. De helft van een halve hoeve in Boeikop, boven: heer Jacob van Diemen, priester, en Bernard Creyt, beneden: Gijsbert van der Weide.

7-8-1416: Hubert van Essestein bij overdracht door Willem Spiering voor Beatrijs, dochter van Willem van Tuil, diens vrouw, LRK 56 in fine.

BOLGERIJ

6. 6 morgen land in Lang Bolgerij, boven: Hubert van Golberdingen, beneden: de gemene weg.

19-4-1419: Elisabeth van Woudenberg bij dode van Jan Engbertsz., haar vader, LRK 62 fol. i93v.

6 bis. 8 morgen land in Hagestein in het nederste onder de Weerd, genaamd op de Mijl.

8-8-1395: Jan van Wynsel, kamerling van Jan van Arkel, heer van Hagestein, leenheer, UB. Leiden, HS. BPL. 2225-I p. 154.

HAGESTEIN

7. 6 morgen land in het land van Hagestein onder de Weerd, boven: erven Gijsbert Vrieze, beneden: Arnout Stamer Hubertsz.

17-3-1420: Evert Struuc, LRK 62 fol. 191.

8. 4 morgen land in het kerspel Hagestein, boven: Fie, weduwe Paulus, met haar kinderen, beneden: de steeg van Nuwenstein.

12-1-1416: Arnout Gijsbertsz. bij dode van Nelle, dochter van Willem Rikoutsz., zijn moeder, die hield van Jan van Arkel, LRK 54 fol. 135v.

14-6-1418: Mr. Arnout Gijsbertsz., LRK 59 (VIII) fol. 16v.

HEIKOP

9. De Ruitenbergse hof, groot 16 morgen, met de hofstede daarop in de Over-heikop in het land van Arkel, oost: Nikolaas Nikolaasz., west: de Ruitenbergse hof van 14 morgen.

14-3-1422: Timan Splintersz. van Oudegein in ruil voor het leen Arkel, 47 ('Ons Voorgeslacht', jrg. 39, 1984, p. 278) nadat de leenheer aankwam van de bastaarden van Boudijn van Ruiten-berg, LRK 62 fol. 196.

10. Een hoeve in Overheikop, oost: de heer van Holland (1413: Nikolaas van Oosterhem), west: de Zevenhoven (1413: de heer van Holland).

..-14..: Gillis Florisz. voor Aleid, dochter van Gijsbert van Oosterhem, zijn vrouw, die hield van Jan van Arkel, LRK 56 fol. 114.

27-11-1413: Gerard Voorn van Tienhoven bij overdracht door Aleid, dochter van Gijsbert van Oosterhem, LRK 56 fol. 114v.

11. Een hoeve in Overheikop, strekkend van Heikop tot Boeikop, boven: Gijsbert Scaij, beneden: Willem Zuurmond.

..-14..: Wouter Koevoet Gerardsz., die hield van Jan van Arkel, LRK 56 fol. 1 14v.

12. Een hoeve in Overheikop op Schoonrewoerd, boven: Gijsbert Scaij en Hubert Donker, beneden: Herbaren van Heukelum, heer van Acquoy.

7-5-1413: Gerard van Honswijk, LRK 56 fol. 107.

13. 6 morgen land in Overheikop, waarvan 4 morgen, boven: Heineman Jansz. te Boeikop, beneden: Arnout Jansz. te Schalkwijk, en 2 morgen daarnaast, boven: Gerard Hol te Schalkwijk, beneden: Heineman Jansz. te Boeikop; een viertel aldaar, groot 4 morgen, boven: Heineman Jansz., beneden: de leenman.

21-9-1410: Nikolaas van Honswijk Willemsz. het eerste perceel bij dode van zijn vader zoals van de hofstede Arkel en het tweede bij dode van Jan Koenenz., die hield van Arkel, LRK 54 fol. 69.

LANGERAK

14. Huis en hofstede te Langestein met 24 morgen land, oost: het land van Tienhoven (1593: de landscheiding van Langerak), west: heer Jan van Langerak (1593: wezen Jan Dirksz.), (1593: noord: het diep van de Lek, zuid: de landscheiding van Goudriaan), en 5 morgen land in Coppekertsweer (1384).

19-4-1376: Heer Jan van Langerak bij overdracht door Wouter van Langerak, LRK 62 fol. 201v.

8-10-1384: De heer Van Asperen doet uitspraak tussen heer Gijsbert van Langerack enerzijds en zijn stiefmoeder vrouwe Lijsbette van Waderoy, vrouwe van Langerack, anderzijds. Zij

krijgt 300 pond per jaar, die zullen versterven op de kinderen, die zij heeft bij wijlen heer Jan van Langerack, zoals reeds was bepaald door heer Jan van Bueren, heer Wernaer Boeterman, Otte van Heede en Jan van Haeften. Heer Ghijsken zal aan zijn halfbroers en zusters 300 pond erfelijk geven, nl. het leen, 6 morgen land in Tienhoven, 10 morgen land op het oosteinde van de gracht van Langhensteijn, 9½ morgen land van Aechte Gerijts van de Run en 6 morgen 2 hond land in Sadenvoor met uitzondering van het bezit van de pastoor en de kerk van Nieuwpoort. Het leengoed zal Willem van Langerack van zijn broer Ghijsbrecht houden en het huis zal diens open huis zijn in oorlogstijd. Vrouwe Lijsbeth en haar kinderen zullen het leengoed, dat heer Jan van Langerack hield van heer Steesken van Brakel, voor 24-6-1385 overdragen aan heer Gijsbrecht. Zij en haar kinderen doen afstand van de goederen binnen het land van Langerack, heer Gijsbrecht zal 6 morgen 2 hond land in pacht houden totdat zijn jongste zuster mondig zal zijn. Zij stellen zekerheid voor 400 pond per jaar op hun goederen in Gelderland, nl. op 21 morgen land, verpacht aan Jan Bouma en Dirck Wange, 20 morgen land, verpacht aan Zander Hackens en 5 morgen 4 hond land, verpacht aan Gijsbert Kerckwijck. Heer Gijsbert moet aan hen 1.800 pond van 8 placken in 3 termijnen van 600 pond betalen op 24-6-1385 en in de 2 volgende jaren. Indien nodig zal hij in leistung gaan met 1 ridder en 2 paarden en een knecht met een paard te Boemel of Vianen (familiearchief van Citters en Des Tombe 194).

13-6-1400: Jan van Langerak, neef van de leenheer Jan, heer van Arkel, zoals zijn vader, LRK 62 fol. 191.

16-3-1420: Jan van Langerak, LRK 62 fol. 191.

6-4-1439: Rutger van den Boetzelaar voor Elburg van Langerak, zijn vrouw, bij dode van heer Jan, haar vader, LRK 114 fol. 114v-115.

28-6-1461: Jan van Haastrecht voor Elburg van Langerak, weduwe Rutger van den Boetzelaar. LRK 117b fol. 29.

7-8-1488: Wessel van den Boetselaar bij dode van Elburg van Langerak, zijn moeder, LRK 120 c. Heusden fol. 13v-14.

10-5-1493: Rutger van den Boetzelaar bij dode van Wessel, zijn vader, LRK 121 c. Heusden fol. 1v-2v.

6-1-1546: Wessel van den Boetzelaar bij dode van Rutger, zijn vader, LRK 127 c. Asperen fol. 1.

6-11-1546: Lijftocht van Françoise van Praat alias Moerkerken, gehuwd met Wessel van Boetzelaar, op de helft, LRK 127 c. Asperen fol. 1.

31-5-1597: Herman van der Hagen voor Lodewijk van Boetzelaar bij dode van Wessel, diens vader, LRK 134 fol. 285-286.

16-2-1588: Jacob Snoek, deurwaarder bij het Hof van Holland, voor Dirk van Boetselaar, bij dode van Lodewijk, diens vader, LRK 137 fol. 187-188.

22-7-1593: Jacob Snoek voor heer Rutger van Boetzelaar, heer van Asperen, Langerak, Merwede enz., bij decreet, LRK 138 fol. 195v-160.

24-10-1598: Gideon van Boetselaar en Asperen bij overdracht door Rutger, zijn vader, LRK 139 fol. 178.

13-6-1634: Mr. Gideon van der Putten, drost en baljuw, voor Rutger Wessel van Boetzelaar en Asperen bij dode van Gideon, ambassadeur-ordinaris van de Verenigde Nederlanden in Frankrijk, diens vader, LRK 147 c. Sticht fol. 5v-6v.

10-4-1642: Gerard Houtman, notaris bij het Hof van Utrecht, voor Adriaan Ploos van Amstel bij overdracht door Arnout Sandersz. Doesburg voor Rutger Wessel van Boetzelaar en Asperen, heer van Langerak, LRK 149 c. Sticht fol. 9-10v.

12-1-1647: Willem Ploos van Amstel bij dode van Adriaan, zijn vader, LRK 150 c. Sticht fol. 24v.

LEXMOND

15. Een waard in Achthoven, enerzijds: Kostverloren, anderzijds: de vrouw van Nikolaas Willemsz. met een waard.

14-3-1386: Arnout Vrede Arnoutsz. met lijftocht van Machteld, zijn moeder, op de mindere helft, beleend door Johan van Arkel, heer van Hagestein, RA. Utrecht, Bisschoppen, nr. 275 fol. 96v.

17-2-1476: Arnout Hendriksz., beleend door de bisschop van Utrecht, Bisschoppen, nr. 275 fol. 97.

16. 14 morgen land in het land van Vianen op Kort Achthoven, enerzijds: de leenman met leen van Vianen, anderzijds: de Vliet.

...-14.: Pieter van Loon zoals van Arkel, LRK 56 fol. 114.

12-10-1458: Arnout van Loon bij overdracht door Pieter van Loon, te komen op Elisabeth, zijn dochter, LRK 116 c. Arkel fol. 24.

De volgende beleningen zijn gelijk aan het leen land van Arkel, nr. 71 ('Ons Voorgeslacht', jrg. 39, 1984, p. 299), tot:

27-5-1537: Dirk van Mekereren voor Petronella van Praat van Moerkerken, gehuwd met Herman van Bronkhorst, heer van Batenburg, bij overdracht door Lodewijk van Praat, heer van Carnisse enz., ridder, haar vader, LRK 126 c. Zd.-Holland fol. 6v-7v.

26-9-1552: Cornelis Gerbrandsz. voor Albert, zijn zoon, te Amsterdam bij overdracht door Loef van Amerongen voor heer Herman van Bronkhorst, heer van Batenburg en Stein, gehuwd met Petronella van Praat, LRK 127 c. Sticht fol. 16.

12-6-1603: Willem Jansz. van der Gaffel bij dode van Albert Cornelisz. van Amsterdam, zijn neef, LRK 136 fol. 299.

17-8-1648: Gerard Bulsing te Den Haag voor Magdalena Stickels van der Gaffel bij dode van Johan Stickel van der Gaffel, haar broer, die aankwam van Willem Jansz. van der Gaffel, diens vader, na verzuim, LRK 150 c. Sticht fol. 40v-42v.

MEERKERK

17. 4½ morgen en 1½ morgen land in het land van Ameide in de Twaalfhoeven (1510: in de heerlijkheid Brederode; 1549: in een weer van 10 morgen, strekkend van de Broekse weg tot de oversloot), boven: Bernard Nikolaasz. van Schoonhoven (1518: noord: weduwe Jan Pietersz.; 1549: Geerlof Hermansz.), beneden (1518: zuidwest; 1549: zuid): de heren van St. Katherijne te Utrecht (1549: en Dirk Dirksz.).

27-10-1453: Nikolaas van Angeren bij dode van Elisabeth van Angeren, zijn moeder, LRK 116 c. Arkel fol. 19.

8-11-1453: Govert Eliasz. bij overdracht door Nikolaas van Angeren, 'messagier', LRK 116 c. Arkel fol. 19.

7-4-1461: Elias Govertsz. bij dode van Govert Eliasz., zijn vader, zoals van Arkel, LRK 117b fol. 27.

17-11-1461: Lijftocht van Sofia, dochter van Hendrik Nikolaasz., weduwe Govert Eliasz., gemaakt door Elias Govertsz., haar zoon, op het eerste perceel, LRK 117b fol. 31v.

4-7-1509: Toegewezen aan Dirk van Boneem, klerk van het register van de lenen, na de dood van Elias Govertsz., LRK 123 c. Sticht fol. 6v-7.

14-6-1510: Ijsbrand van Schoten voor Margaretha van Boneem bij dode van Dirk, haar vader, die stierf voor de belening, LRK 123 c. Sticht fol. 7.

30-9-1518: Nikolaas Arnoutsz. bij overdracht door de heer van Assendelft voor Margaretha van Boneem, LRK 124 c. Arkel fol. 7.

9-4-1538: Albert Dirksz. bij overdracht door Nikolaas Arnoutsz., LRK 126 c. Asperen fol. 1.

21-5-1549: Dirk Geerlofsz. bij overdracht door Albert Dirksz., LRK 127 c. Sticht fol. 8.

29-7-1553: Jan Corssen, wonend in Meerkerkerbroek, bij overdracht door Dirk Geerlofsz., LRK 127 c. Sticht fol. 22.

15-3-1603: Nikolaas van Weerd voor Johan de Cordt Jansz. voor Jan Corssen bij dode van Jan Corssen, diens grootvader, LRK 136 fol. 285v-287.

5-11-1647: Hulde van Jan Corssen, LRK 136 fol. 286v.